

גידול כדניות

מאת : כהן אריה יו"ר האגודה הישראלית לצמחים טורפים

כללי: הכדניות (Nepenthes) ממשפחת Nepenthaceae מונות כ-85 מינים הגדלים באזורים טרופיים בעיקר בדרום מזרח אסיה (אינדונזיה, מלזיה, סומטרה, בורנאו, פאפואה, הודו, צפון אוסטרליה "איי סיישל ומדגסקר)

ההנחיות הבאות מטרתן לשמש מגדלים ותיקים וחדשים כאחד.

מגדל חדש נוטה לחשוש מגידול כדניות אך, בהשגחה לא רבה מסתבר שניתן לגדלן כצמחי בית.

אפשרויות גידול

א. חממות

רוב החממות שהותקנו לגידול צמחים טרופיים (בעלות לחות גבוהה וטמפרטורה מיוצבת) מהוות מקום אידיאלי לגידול כדניות כאשר מיקום מתאים בחממה יותאם לכדניות ההר הנמוך וההר הגבוה.

ב. טרריום

אקווריום משומש או מיכל זכוכית דומה יכול לשמש תא גידול מצויין לאוסף קטן של כדניות והוא קל לאחזקה. כדנית שורדת בלחות הגבוהה שטרריום מספק וסוגים רבים יתפתחו במהירות במכילים גדולים. תאורה טובה תסופק על ידי כמה מנורות פלורסנטיות בספקטרום רחב של קרינה הממוקמות ישירות על מכסה המיכל. הוראות התקנת טרריום פורסמו במאמר קודם בנושא.

ג. צמחי בית

מספר רב של מגדלי כדניות מצאו כי בדאגה נכונה הרבה כדניות יכולות לגדול כצמחי בית או צמחי אדן חלון מואר. בנוסף ללכידת זבובים טורדניים, צמח מפותח עם כדים מהווה תוספת מקסימה לגינת אדן חלון. הכדניות הבאות יכולות לסבול אוויר יבש יחסית, עליה וירידה של טמפרטורה המקובלת בחדר ביתי. (N. Khasiana, N. Maxima, N. Tobaica, N. Ventricosa) חשוב מאוד להבטיח שהצמחים הגדלים בבית מקבלים מספיק אור ולחות. רצוי שיקבלו לפחות 3 שעות שמש מידי יום, לחות נוספת יכולה להיות מסופקת על ידי ריסוס מים מזוקקים לעיתים קרובות.

ד. מחוץ לבית

בתנאים אקלימיים מתאימים יכולות כדניות להיות צמחים המתאימים לפינה מוצלת בחצר או כצמח פטיו. באיזורים קרירים וערפיליים יכולות להיות הצלחות עם כדניות של ההר הגבוה (N. Ventricosa, N. Alata, N. Khasiana). הצמחים צריכים להיות מוחזקים ב-50% צל, רסס מים לעיתים קרובות והגנה מקפאון.

ה. כלי הגידול

כדניות יכולות לגדול בכלים שונים אך עדיפים עציצי פלסטיק שהינם קלים וזולים ומצויים בטווח גדול של גדלים. רובן תתפתחנה יפה בעציץ של 4 ליטר אך

סוגים גדולים ידרשו עציצים עד 20 ליטר כדי להגיע לגודלן המירבי. שתילים צעירים יכולים לגדול בעציצים של 10 – 15 ס"מ. עציצי חרס, על אף היותם אטרקטיביים, אינם מקובלים אצל רוב המגדלים בשל נטיותם לצבור מלחים (אם משתמשים במים מזוקקים בלבד בעיה זו נמנעת). העציצים חייבים להיות בעלי חורי ניקוז. עציצים תלויים מאפשרים לכדניות להשתרע ולהתפתח ללא תמיכה נוספת.

ו. תערובת קרקע

בטבע כדניות גדלות בטווח רחב של קרקעות, מאדמה חרסיתית ועד לגזעי עצים עטופי טחב. לשמחתנו, לא הכרחי, להקפיד על תנאים אלו. תערובת כללית תספיק לרוב הסוגים בתנאי שתהיה מנוקזת מעט חומצתית ודלה במינרלים. התערובת תכלול מרכיבים אורגניים כמו: טחב (ספגנום), כבול, קליפות עצים, סיבי שרכים ועוד. מרכיבים אלו מספקים תנאים של שמירה על לחות והתאמה ברמת החומציות. מרכיבים אן-אורגניים כמו: פרליט, חול קורץ, טוף, ורמיקוליט עוזרים לניקוז ואוורור הקרקע. תוספת של מעט שבבי פחם שומרת על מבנה התערובת.

תערובת מס' 1 - 1 חלק טוף, 1 חלק סיבי שרכים, מעט פחם (לא חובה) - תערובת מנוקזת המתאימה מהשקייה יומית ולסוגי כדניות אפיטיות.

תערובת מס' 2 - 2 חלקי כבול לא מעושר, 1 חלק ורמיקוליט, 1 חלק סיבי שרכים – תערובת שומרת לחות כללית המתאימה לסוגי ההר הנמוך.

תערובת מס' 3 - 2 חלקים ספגנום, 1 חלק סיבי שרכים – מתאימה בעיקר לסוגי ההר הגבוה וחלק מסוגי ההר הנמוך.

בכל אחת מהתערובות קליפת עץ (ניתן להשתמש בקליפות עצי אורן), יכולות להחליף את סיבי השרכים.

ז. אור

רוב סוגי הכדניות דורשים מינימום 3 עד 4 שעות אור שמש ישיר ביממה וצל של 30 עד 50 אחוז. תאורה טובה תבטיח שיפור בגידולן, כדים צבעוניים וגירוי לפריחה. תאורה בלתי מספיקה מהווה בעיה שכיחה בגידול כדניות הגורמת להופעת סימנים כמו: עלים גדולים וגמישים ואי יצירת כדים. כמה סוגים כמו: (N. Ampullaria, N. Bicalcarata, N. Hirsuta, N. Macfarlanei, N. Rafflesiana) מעדיפים תנאים מוצללים יותר.

ח. אויר ולחות

כצמחים טרופיים לחות מספקת הינה גורם עיקרי בגדילה תקינה ובריאה של כדניות. בדרך כלל מומלץ לשמור על 70% לחות מינימלית, אליה ניתן להגיע על ידי ריסוס מים מתמיד או גידול הצמחים בחממה או בטרריום. כמה סוגים שלהן עלים עבים בעלי ציפוי דונג, מסוגלים לסבול אויר קצת יותר יבש ואלו המהווים מועמדים טובים לצמחי בית ואדן החלון, אחרים שעליהן דקים ורכים רגישים מאוד לשינויים בלחות.

ט. טמפרטורה

כדניות נחלקות לפי אזורי גידולן והעדפות האקלימיות שלהן לשני סוגים.

1. קבוצת צמחי ההר הנמוך

בית הגידול בין 0 ל- 1000 מטרים מעל פני הים. טמפרטורה ביום 27 עד 85 מעלות צלסיוס ובלילה 21 עד 27 מעלות צלסיוס תנאי גודל מומלצים – טרריום מחומם ובאזורי אקלים טרופיים בחוץ.

2. קבוצת צמחי ההר הגבוה

בית גידול בין 1000 ל- 3500 מטרים מעל פני הים. טמפרטורה ביום 21 עד 29 מעלות צלסיוס ובלילה 12 עד 18 מעלות צלסיוס תנאי גודל מומלצים – חממה ללא חימום, טרריום עם קירור ואדן חלון. בגלל דרישות טמפרטורה שונות בדרך כלל הכרחי לגדל את שתי הקבוצות בנפרד. ישנם מספר סוגים של ההר הגבוה (N. Fusca, N. Maxima, N. Veitchii), יכולים להחשב כצמחי אזור ביניים והן יכולות לגדול בהצלחה עם סוגי אזור ההר הנמוך.

י. השקייה

אין להגיע למצב שבו מצע הגידול מתייבש לגמרי. בטמפרטורות חמות יש להשקות מידי יום ובחורף פעמיים בשבוע אך, אסור שיעמדו במים מחשש של רקבון שורשים. יש להשתמש במים מזוקקים או מי מזגן או מי גשם, מי ברז מכילים מינרלים העלולים להצטבר בקרקע ולהזיק לשורשים הרגישים.

יא. דישון

בטבע כדניות מתפתחות וגדלות בקרקעות דלות בשל יכולתן להשלים את החסר על ידי טריפת חרקים. כדניות יכולות להחזיק בגידול בתנאי תרבות הרבה שנים ללא האכלה אך כמובן שהאכלה תשפר את גידולן. כאשר הן גדלות בחוץ או בחממה ברך כלל תלכודנה מספיק חרקים אך המגדלים מעדיפים להאכיל בצרצרים, חגבים או תולעי קמח. יש להמנע מעודף מזון בכדים שיביא לריח רע, רקבון ולמות הכדים. אסור להאכיל בבשר או ביצים הגורמים לרקבון מהיר. כתחליף להאכלה ניתן להשתמש בדשן מדולל בין רבע לעשירית מהריכוז הרגיל שיוסף לקרקע.

יב. גיזום

גיזום מידי שנה יעודד גדילה והתפתחות יגרה יצירת כדים. חשוב לסלק עלים מתים.

© כל הזכויות שמורות למחבר

בפרטים נוספים ניתן לפנות ariecohen@barak.net.il